

Podniková ekonomika

Cíle kursu

- Seznámit studenty s podnikovou problematikou, tzn.:
  - Pojetím podniku, obecnými principy jeho fungování, významem pro společnost, postavením a úlohou podniků v národní ekonomice
  - Druhy podniků, jejich zvláštnosti a specifika
  - Hlavními podnikovými funkcemi (činnostmi)
  - Řízení podniků, rozhodování v modelových příkladech, aj.
- Studenti by si měli osvojit schopnost **pochopit** chování podniků v různých situacích, umět **zhodnotit** toto chování a případně **navrhnout** a **kriticky posoudit** své návrhy řešení problémů. Měli by být schopni si uvědomit význam podniků pro společnost, rozpoznat cíle, ke kterým směřují a způsoby, jakými těchto cílů dosahují.

Podnik a podnikání

Podnik, cíle a funkce podniku,
typy podniků, okolí podniku, vznik
a zánik

Co je to podnikání?

Podnikatel sám
rozhoduje, jak bude
činnost provádět

Podnikání

Podnikatel odpovídá za
zisk je považován za
podveškeré závazky
hlavní cíl
nehvyplývající z jeho
podnikatelského úsilí
podnikání

Obchodní zákoník (platný do konce roku 2013) uváděl:

Podnikání je soustavná činnost prováděná podnikatelem samostatně, vlastním jménem a na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku.

Toto pojetí je také obsaženo v Živnostenském zákoně avšak pojem podnikání je zaměněn za pojem **živnost**.

Obdobné definice se v podstatě drží i nový občanský zákoník, i když v něm již není přímo definován pojem podnikání, ale kdo je to **podnikatel** (vysvětlíme dále)

Rysy podnikání

1. Základním motivem je snaha o dosažení **zisku** (rozdíl výnosů a nákladů), případně jinak definovaného užitku.

2. Zisk je dosahován uspokojováním potřeb **zákazníků** (spokojený zákazník jako cíl)

Rysy podnikání

3. Snaha o uspokojení potřeb zákazníků s sebou přináší **riziko** (je nutné jej přijmout a umět s ním pracovat)

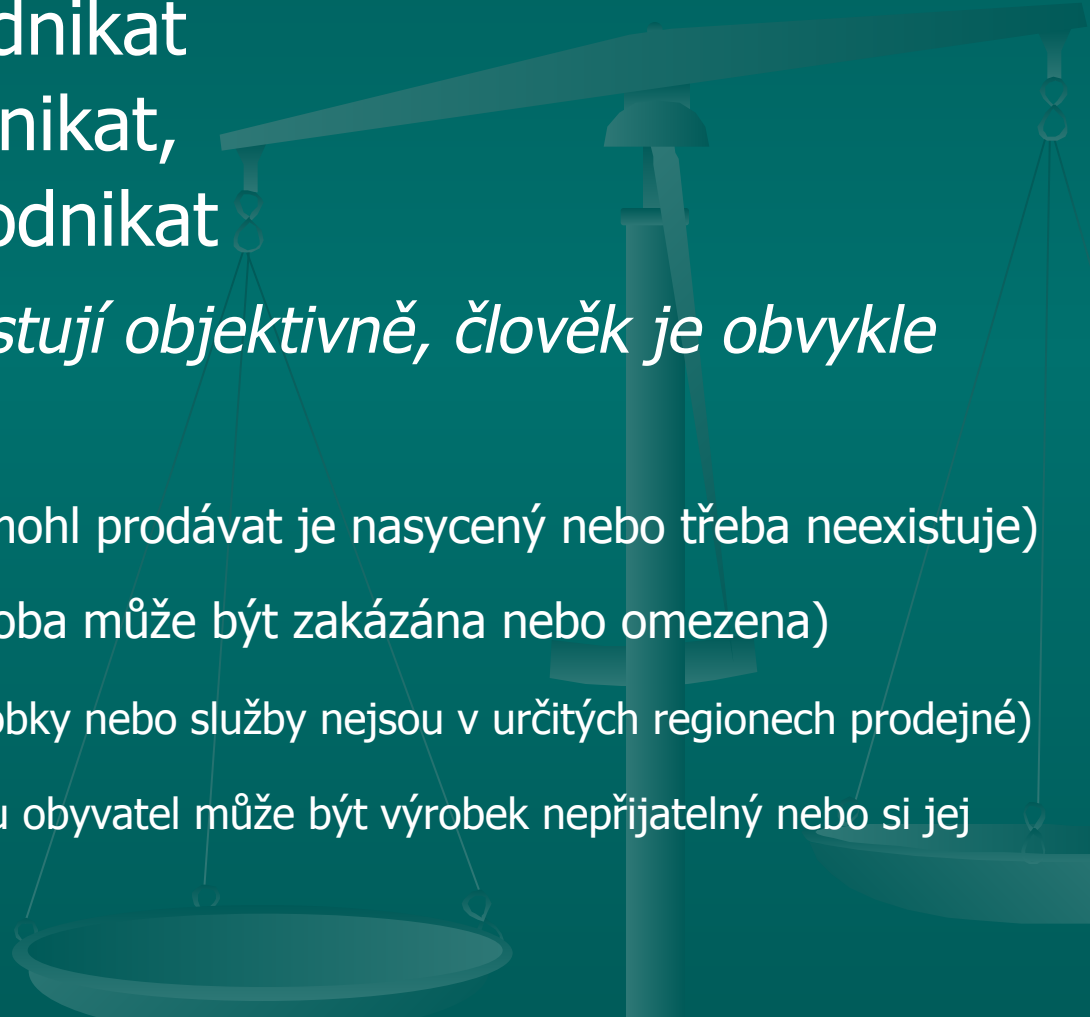
4. Do podnikání je nutné na počátku vložit nějaký **kapitál**, který musí být podnikáním zhodnocen

Další rysy:

- cílevědomá činnost
- opakování, cyklický proces
- kreativita, tvůrčí přístup

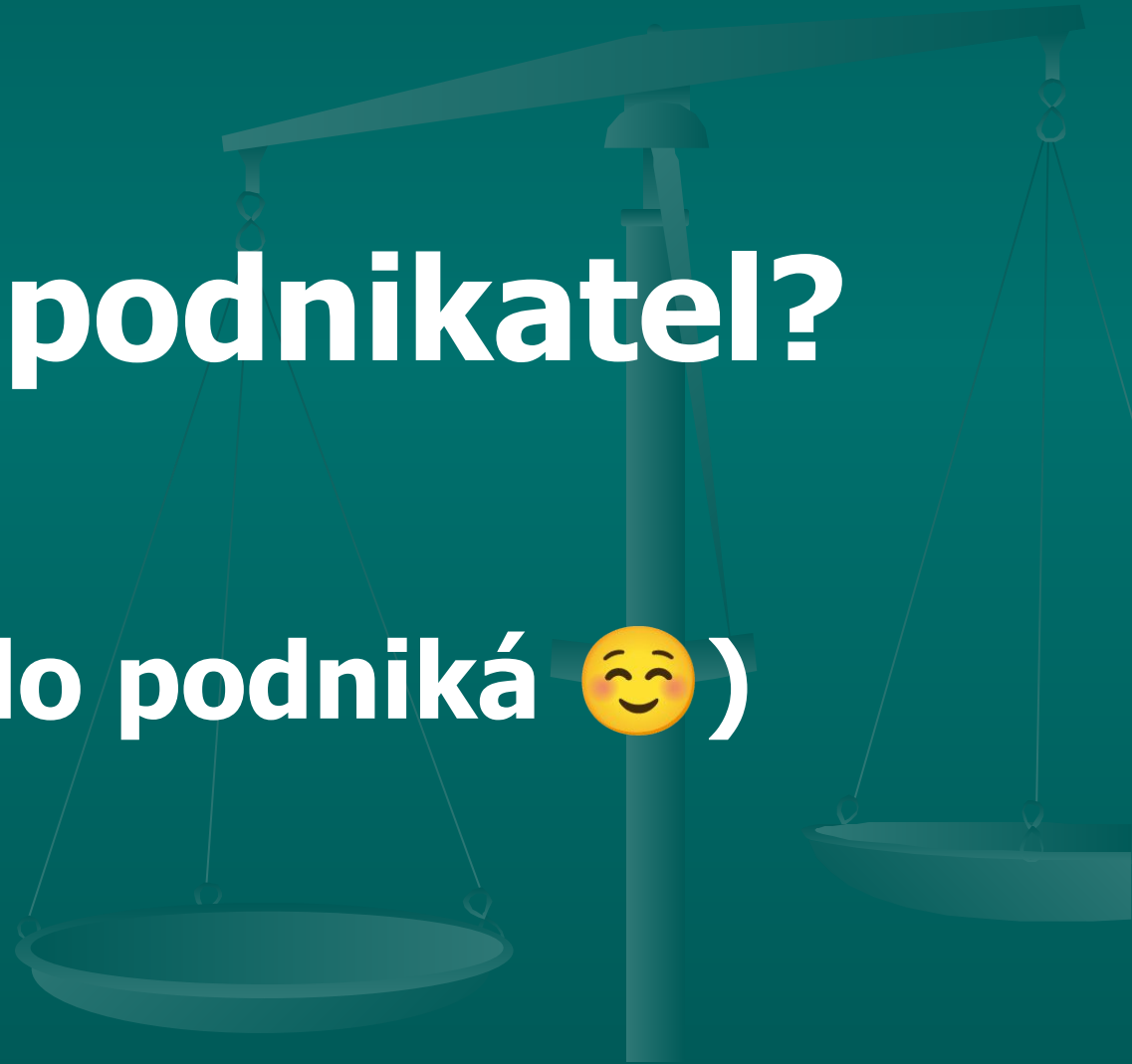
Bariéry podnikání

- **Interní bariéry** (*často individuální problémy na straně podnikatele*)
    - člověk **nechce** podnikat
    - člověk **neumí** podnikat,
    - člověk **nemůže** podnikat
  - **Externí bariéry** (*existují objektivně, člověk je obvykle nemůže ovlivnit*):
    - **Tržní** (trh, na kterém by mohl prodávat je nasycený nebo třeba neexistuje)
    - **Legislativní** (určitá výroba může být zakázána nebo omezena)
    - **Regionální** (některé výrobky nebo služby nejsou v určitých regionech prodejné)
    - **Sociální** (pro určitou vrstvu obyvatel může být výrobek nepřijatelný nebo si jej nemohou dovolit koupit)
    - aj.
-

Kdo je podnikateľ?

(ten, kto podniká 😊)

Podnikate

Kdo samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výtěžnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku, je považován se zřetelem k této činnosti za podnikatele.
(občanský zákoník)

■ Podnikatel je:

a) **fyzická osoba** (jednotlivec, OSVČ) nebo

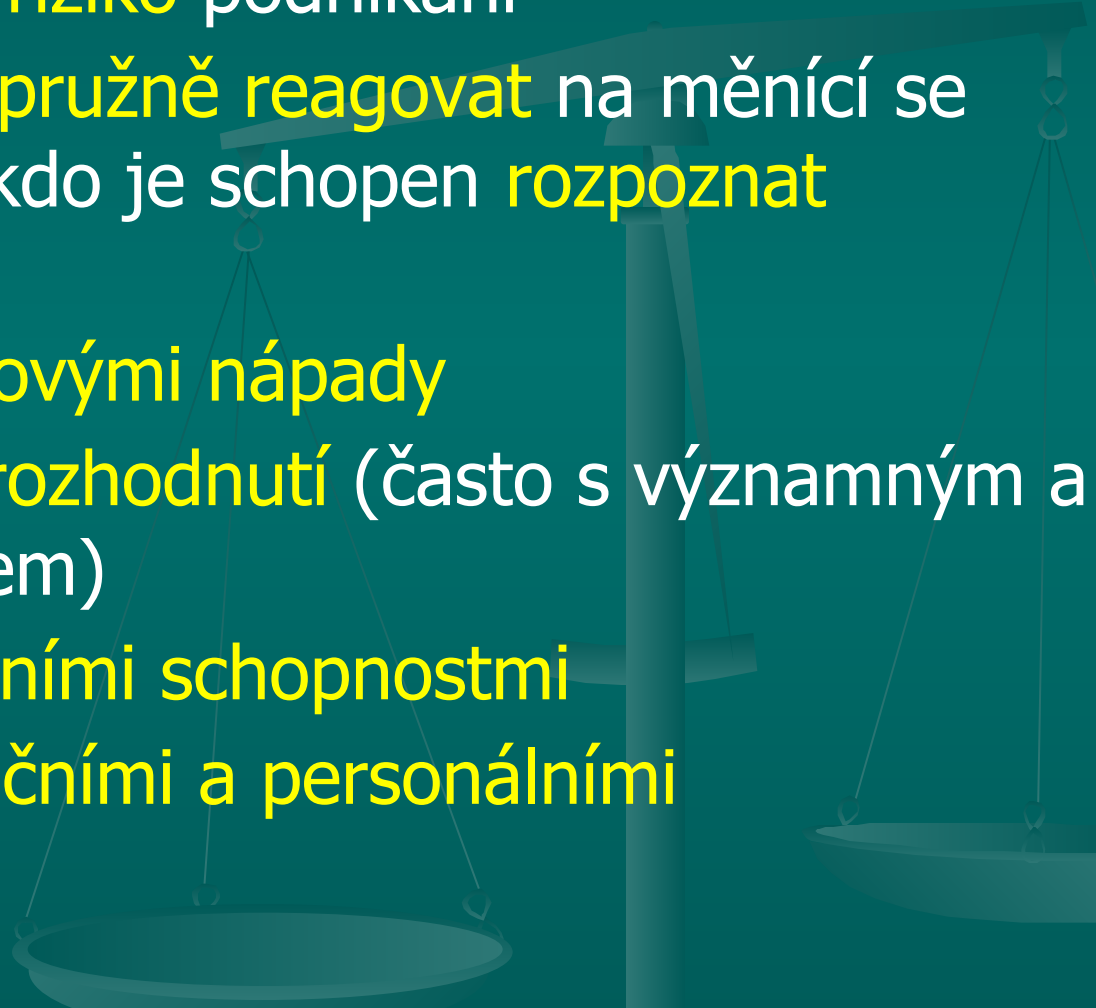
b) **právnícká osoba*** (společnost nebo družstvo).

■ Podnikatelem může být:

- právnická osoba zapsaná v obchodním rejstříku (veden rejstříkovým soudem)
- fyzická osoba podnikající na základě živnostenského oprávnění (zapsán v živnostenském rejstříku vedeném živnostenským úřadem)
- osoba podnikající na základě jiného oprávnění (lékaři, právníci, poradci, atd.)
- fyzická osoba provozující zemědělskou výrobu

■ **Obchodní rejstřík** – povinně se zapisují obchodní společnosti a zahraniční osoby podnikající v našem státě. Fyzické osoby dobrovolně.

Podnikatel také je:

- Ten, kdo podstupuje **riziko** podnikání
  - Ten, kdo je schopen **pružně reagovat** na měnící se podmínky prostředí, kdo je schopen **rozpoznat příležitost**
  - Ten, kdo přichází s **novými nápady**
  - Ten, kdo musí dělat **rozhodnutí** (často s významným a dlouhodobým dopadem)
  - Osoba(y) s **organizačními schopnostmi**
  - Osoba(y) s **komunikačními a personálními dovednostmi**
  - **Nositel** podnikání
-

DNES MÁTE MIMORÁDNĚ NABITÝ PROGRAM,
POČÍTÁM, ŽE TAK V 17.30 SE ZBLAŽNÍTE.

Co je to podnik?

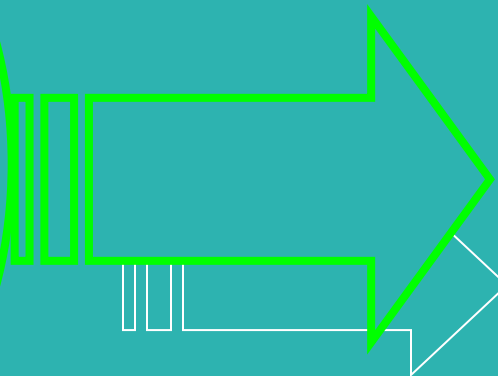
Podnik

- Podnikem se (podle původního obchodního zákoníku) rozuměl:
  - „**Soubor hmotných** (pozemky, stroje, budovy, dopravní prostředky, materiál, atd.), jakož i **osobních** (lidé pracující v podniku) a **nehmotných** (finance, práva, software, atd.) složek podnikání“.
- Nový občanský zákoník definuje v § 502 tzv. obchodní závod:
  - *Obchodní závod (dále jen "závod") je organizovaný soubor jmění, který podnikatel vytvořil a který z jeho vůle slouží k provozování jeho činnosti. Má se za to, že závod tvoří **vše, co zpravidla slouží k jeho provozu.***
- je **ekonomicko-právním subjektem** (má ekonomickou samostatnost a právní subjektivitu)
  - **slouží podnikateli k podnikatelské činnosti**
  - je **základní prvek** institucionálního uspořádání **hospodářství**
- Podnik je obvykle chápán jako ziskový subjekt. Existují však i nestátní neziskové organizace, které nejsou orientovány na zisk, ale na potřeby společnosti.

$$1 + 1 = \dots 8 \text{ ???}$$

- Příčina **výhody** (synergie) vznikla
- V podobě **nákladů** čas a situace
- Pokud **může**
- Další **snížit**

je
ce
í
žit
ě
ka

Zájmové skupiny

Zahraniční subjekty

Majitelé

Státní orgány

Manažeři

Podnik

Zaměstnanci

Místní orgány

Zákazníci

Veřejnost

Konkurenční podniky

Podnik

- Existují i ryze **praktické důvody** existence podniku (oproti výrobě výrobků domácnostmi):
  - Díky **specializaci** pracovníků a jejich **kooperaci** v podniku je možné vyrábět výrobky a poskytovat služby **rychleji**, **levněji** a někdy i **kvalitněji**, než kdyby je vyráběl jeden člověk
  - Některé výrobky **není schopen** vyrobit jeden člověk (počítač, automobil, raketoplán) a jejich výrobu je nutné přenechat organizované instituci - podniku

Podnik

Podnik by měl mít:

- **Obchodní jméno** – název podniku (u FO jméno a příjmení, případně dodatek, u PO název zapsaný v OR)
- **Obchodní majetek** – soubor majetkových hodnot patřících podnikateli a sloužících k podnikání
- **Základní kapitál** – peněžní vyjádření souhrnu vkladů společníků.

Funkce podniku

Obecná rovina:

- Funkce **společenská** – spoluúčast na uspokojování potřeb v celospolečenském měřítku
- Funkce **individuální** – zhodnocovat prostředky (kapitál) vložený zakladatelem

Konkrétní rovina:

- Funkce výrobní, prodejní, zásobovací, personální, investiční, věd.-technická, finanční, správní,...
- Funkce ekonomická, sociální, technická, právní,...

Podnikání a vlastnické vztahy

- Podnikání (resp. řízení podniku) obvykle napomáhá, pokud je vlastnictví podniku:
  - **Jasně definované** (je jasné, kdo podnik řídí a rozhoduje o jeho budoucnosti)
  - **Nerozdobené** mezi velké množství vlastníků (snadněji se dohodnou na budoucím vývoji podniku)
  - **Stabilní** – nedochází k častým změnám vlastníků, kteří by pokaždé směřovali podnik jiným směrem

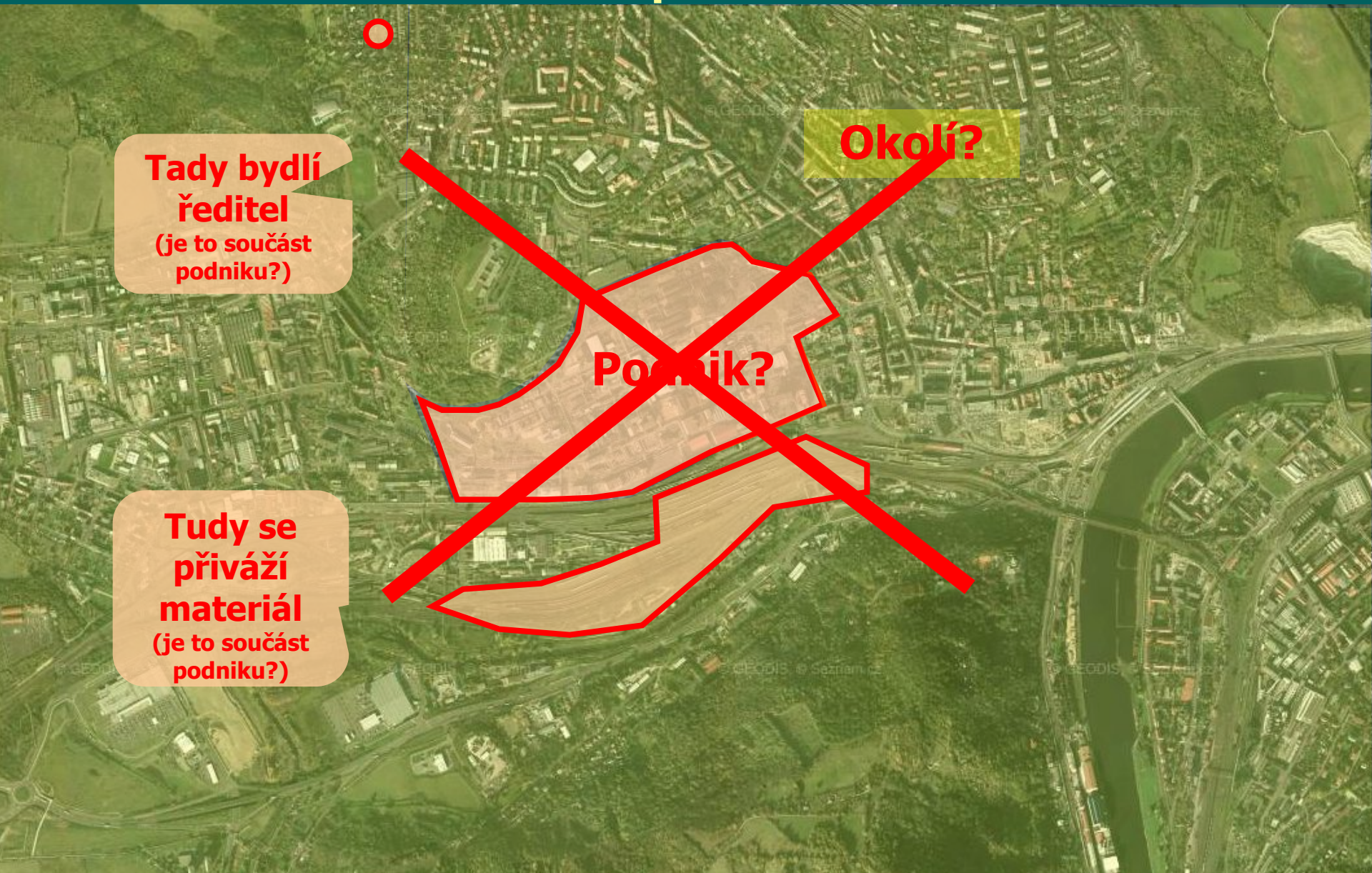
Proč tedy podnikáme?

- Řekli jsme si, že podnikatel se svojí podnikatelskou činností snaží uspokojovat potřeby zákazníků. V pozadí toho však stojí jeho vlastní potřeby. V podnikání jde v podstatě o to, že aby podnikatel mohl uspokojit své potřeby, musí nejprve uspokojit potřeby svých zákazníků – pokud pomůže jiným, pomůže sám sobě.
- V pozadí každé podnikatelské činnosti (ať se nám třeba jeví jakkoliv bohulibá a bezzištná) je tedy nutné si uvědomit **soukromý zájem podnikatele** (vlastníka podniku), který je řízen jeho na první pohled nezjevnými potřebami, ať už jsou jakékoliv.

Okolí podniku

Okolí podniku

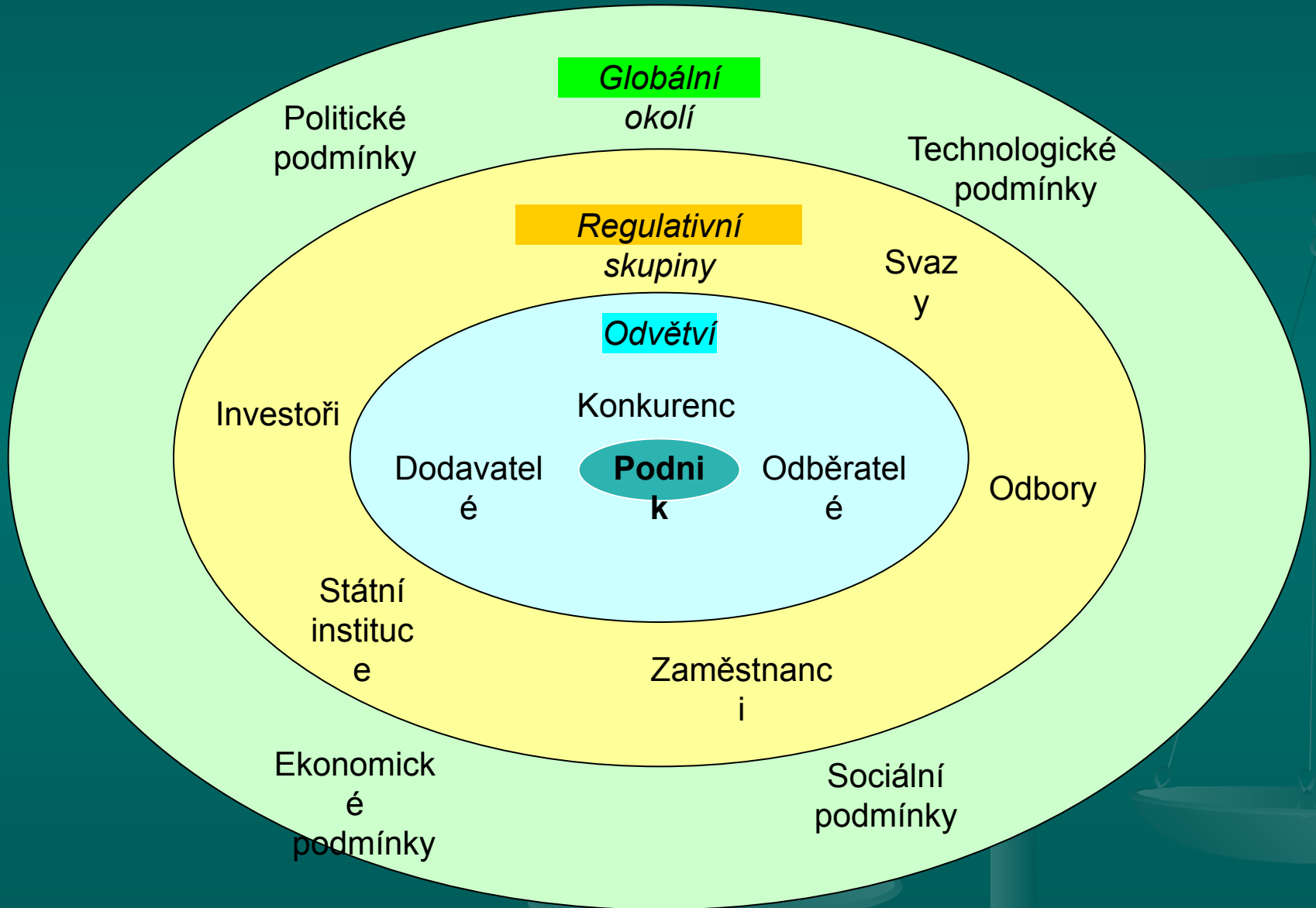
Okolí?

Podnik?

Tady bydlí
ředitel
(je to součást
podniku?)

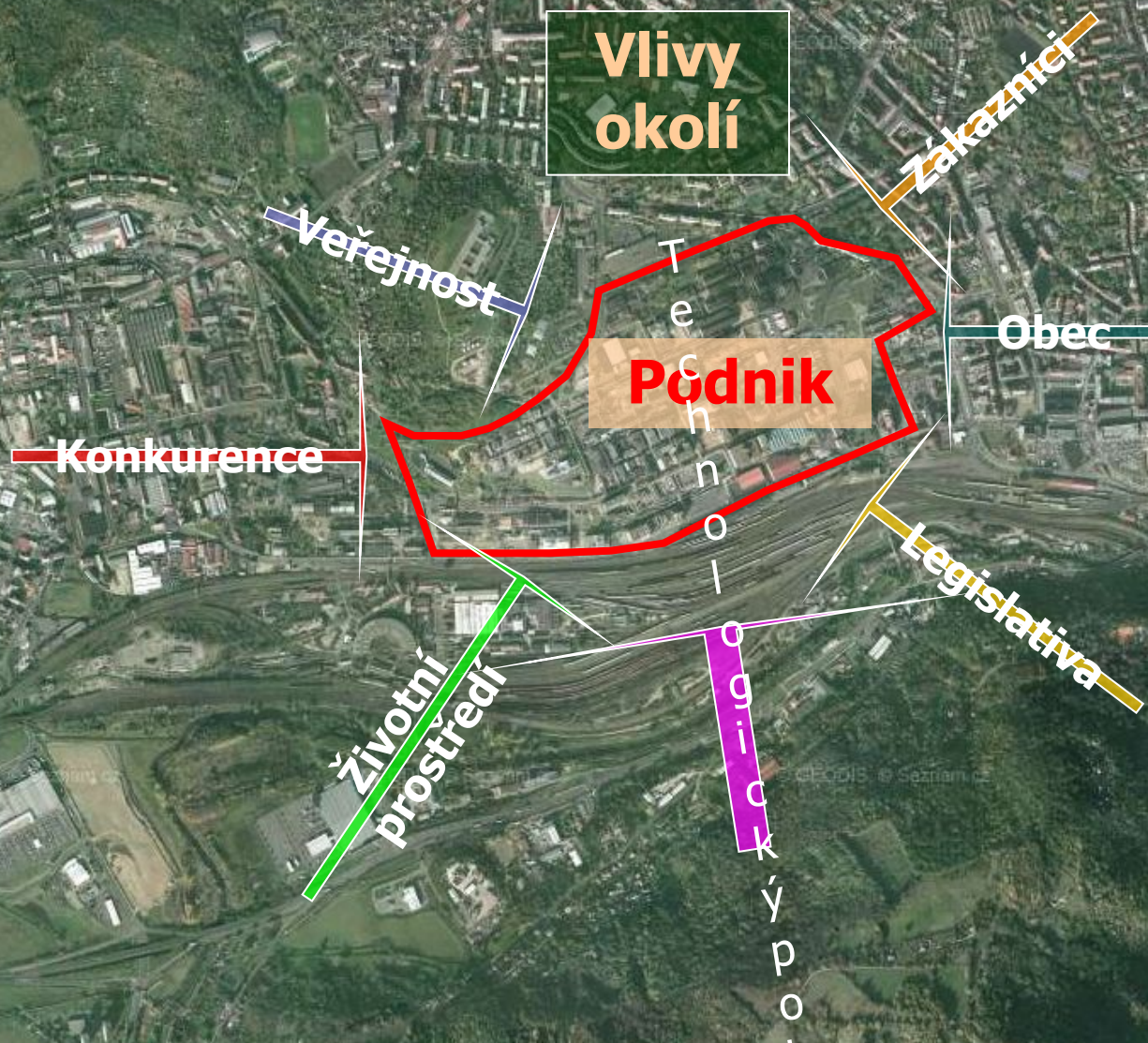
Tudy se
přiváží
materiál
(je to součást
podniku?)

Příklad klasifikace okolí podniku

Klasifikace okolí podniku

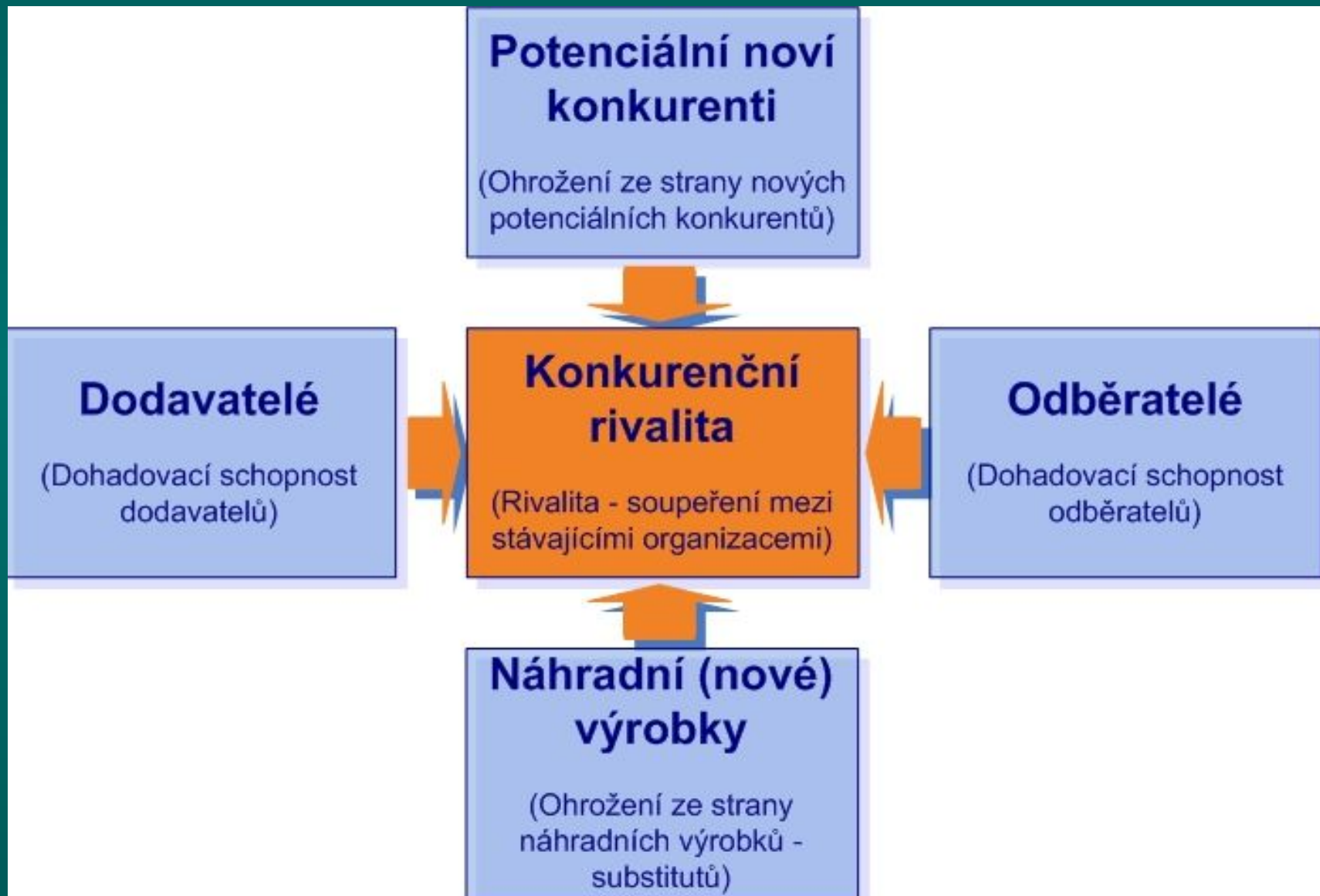
Okolí podniku jsou vlastně faktory, které podnik **významně ovlivňují**, a které podnik (resp. jeho vedení) nemůže přímo měnit, stanovit nebo určit, ale může je jen **nepřímo** ovlivňovat

Porterův model 5 sil

Porterův model pěti sil popisuje **konkurenční okolí podniku**. O tom zda bude podnik konkurenceschopný rozhoduje zejména působení uvedených faktorů. Cílem modelu je pomocí 5 tzv. sil určit ziskový potenciál určitého odvětví, tzn. jak lákavé je toto odvětví

- 1. **riziko vstupu potenciálních konkurentů** – Jak snadné nebo obtížné je pro nového konkurenta vstoupit na trh? Jaké existují bariéry vstupu?
- 2. **rivalita mezi stávajícími konkurenty** – Je mezi stávající konkurenty silný konkurenční boj? Je na trhu jeden dominantní konkurent?
- 3. **smluvní síla odběratelů** – Jak silná je pozice odběratelů? Mohou spolupracovat a objednávat větší objemy?
- 4. **smluvní síla dodavatelů** – Jak silná je pozice dodavatelů? Jedná se o monopolní dodavatele, je jich málo nebo naopak hodně?
- 5. **hrozba substitučních výrobků** – Jak snadno mohou být naše produkty a služby nahrazeny jinými?

Porterův model 5 sil

Podnik a stát, podnik a region

- **Podnik ovlivňuje stát** např.: placením daní, zaměstnáváním lidí, podporou ekonomiky skrze výrobu a prodej výrobků, politickým lobbíngem, aj.
- **Stát ovlivňuje podnik** v podstatě vytvářením podmínek fungování podniku, tj. legislativou, budováním infrastruktury, dotacemi, státními zakázkami, aj.
- Ve **vztahu k regionu** může podnik také odvádět daně, zvyšovat zaměstnanost, zvyšovat či snižovat atraktivitu lokality, podílet se na ekonomickém, kulturním, sportovním (sponzoring), aj. rozvoji obce
- Nadnárodní podniky tyto vztahy rozšiřují o další státy, ve kterých působí. Tyto státy mohou podnikům vycházet vstříc (lákají investory), nebo se jim musí podniky ve svém podnikání přizpůsobovat.

CO BYSTE PRO MĚ JAKO POSLANEC MOHL UDĚLAT? NO, MÁM
TAM ZA STODOLOU NEPREHÁZENĚJ KOMPOST.

Cíle a poslání podniku

Cíle podniku

■ Každý podnik sleduje určitý(é) cíl(e). Cíl(em)i podniku je **předurčena veškerá činnost v podniku.**

■ Cíl(e) závisí na **účelu**, který je důvodem jeho existence (proč daný podnik existuje?). Proto neexistuje univerzální cíl, ale obvykle se u jednotlivých podniků liší.

■ Přestože cílů podniku může být více, jeden obvykle bývá primární, ať už je to např.:

- **Maximalizace zisku** (zisk, ROI, ROE, zisk na akcii)
- **Růst bohatství vlastníků** vyjádřeného cenou akcie a výší dividend
- **Maximalizace hodnoty podniku** (shareholder value)
- **Maximalizace tržeb**
- **Minimalizace nákladů**
- **Přežití (existence) podniku**

■ Posláním podniku je (resp. by mělo být z pohledu lidské civilizace) uspokojovat potřeby zákazníků a všech, kteří jsou s podnikem životně spjati. Očekáváme tedy, že **podnik by měl být společnosti „prospěšný“** (obsah tohoto pojmu lze však vykládat různě).

Cíle velkých a malých podniků

■ Velké podniky (**jsou řízeny obvykle manažery, nikoliv vlastníky**). Cíle:

maximalizace zisku či hodnoty pro vlastníky a současné uspokojení zájmových skupin

■ Malé podniky (**jsou řízeny většinou samotnými vlastníky**). Cíle: růst hodnoty podniku, „být svým pánem“, udržet rodinnou tradici, pocit sebeuspokojení, že jsem „něco dokázal“...)

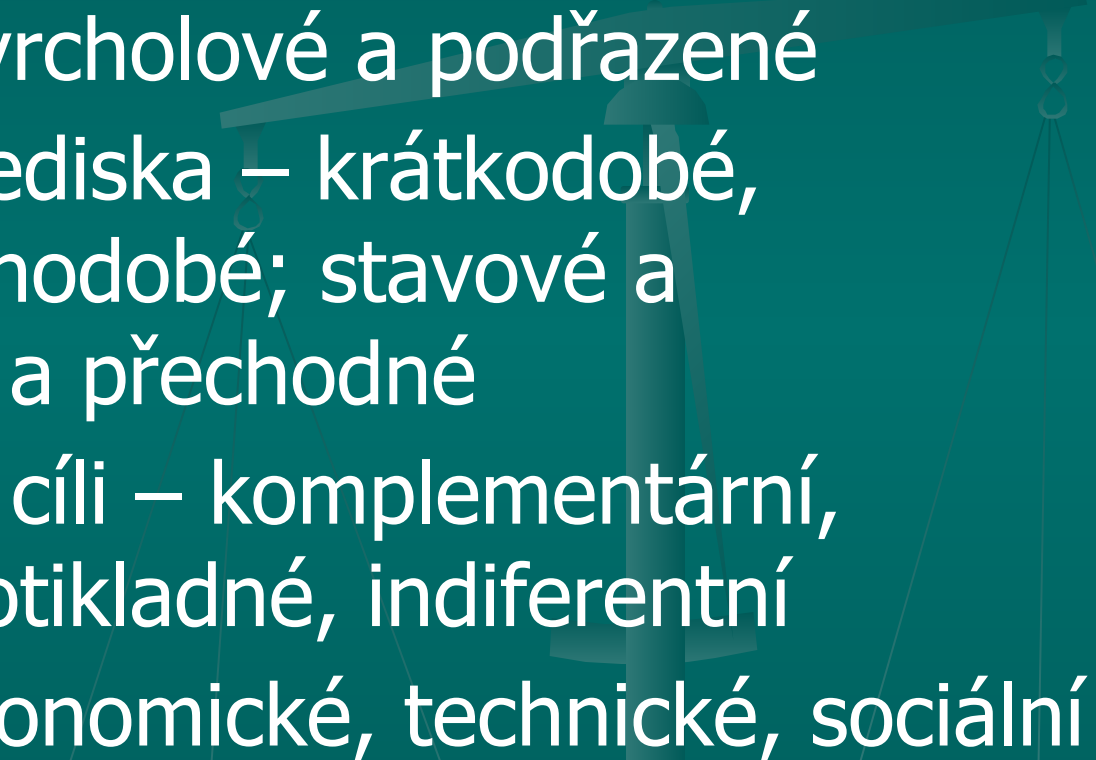

Důvody pro předávání řízení podniků do rukou manažerů jsou obvykle ryze praktické, např.:

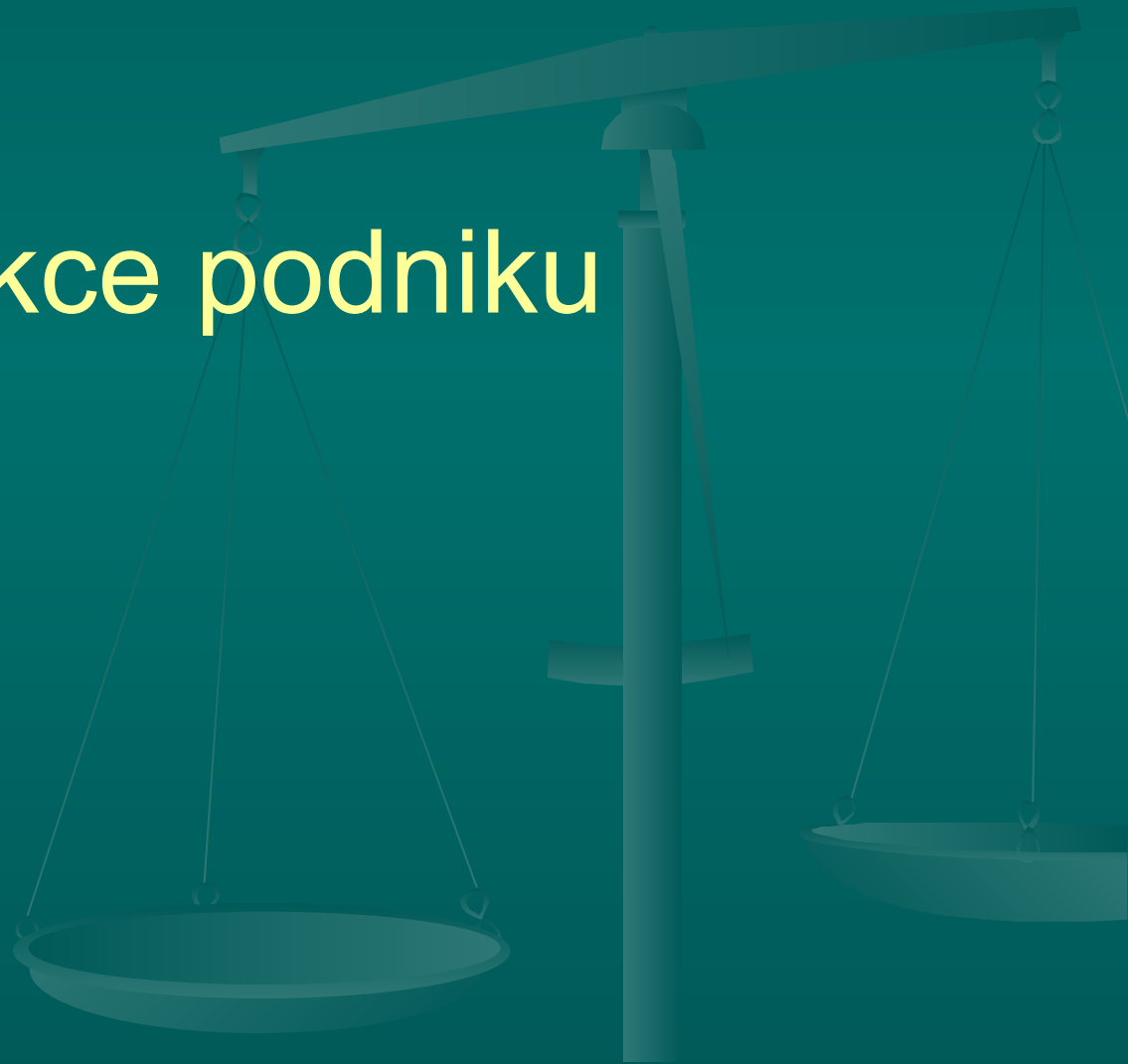
- Vlastníci podniku mají potřebný kapitál, ale **nemají zkušenosti** s provozem podniku
- Vlastníků je **příliš mnoho** a obtížně by se dohadovali na řízení podniku (např. akciové společnosti)
- Vlastník při růstu podniku **nezvládá** řídit rostoucí počet podřízených, nebo chce **využít svůj čas jiným způsobem**.

Členění cílů

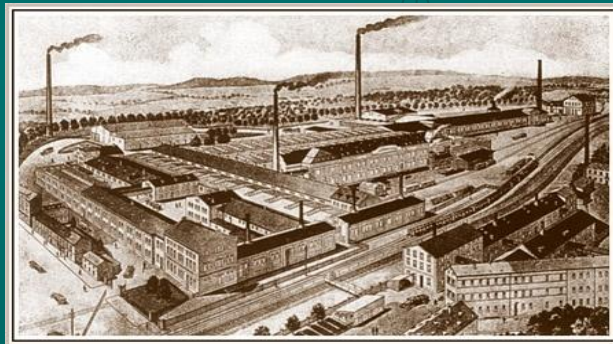
- Podle významu – vrcholové a podřazené
  - Podle časového hlediska – krátkodobé, střednědobé, dlouhodobé; stavové a intervalové; trvalé a přechodné
  - Podle vztahu mezi cíli – komplementární, konkurenční až protikladné, indiferentní
  - Podle obsahu – ekonomické, technické, sociální
-

Funkce podniku

Funkce (činnosti) podniku

- Podnik jako systém přeměňující vstupy na výstupy

® © TM

(patent, licence)

Funkce (činnosti) podniku

■ **Primární funkce: zásobovací, výrobní, prodejní**
tyto funkce označujeme za primární, protože se objevují v každém výrobním podniku a tvoří jakousi „páteř“ podnikových činností a pro fungování podniku jsou zásadní

■ **Podpůrné funkce: personální, investiční, finanční, vědeckotechnická, správní, aj.** *Označení slovem podpůrné neznamená, že by tyto funkce byly nedůležité, ale spíše, že se nabalují na funkce primární. Pokud by však podnik nevěnoval těmto funkcím náležitou pozornost, mohlo by to též vést k existenčním problémům*

Naturální a peněžní koloběh v podniku

Peníze

Nákup

(vstupů za peníze)

Výroba
(přeměna vstupů na výstupy)

Naturálně peněžní koloběh popisuje tzv. **běžnou (provozní) činnost** podniku a zároveň ukazuje jakým způsobem při ní dochází k přeměnám mezi peněžními toky a naturálními toky

Peníze

Život podniku

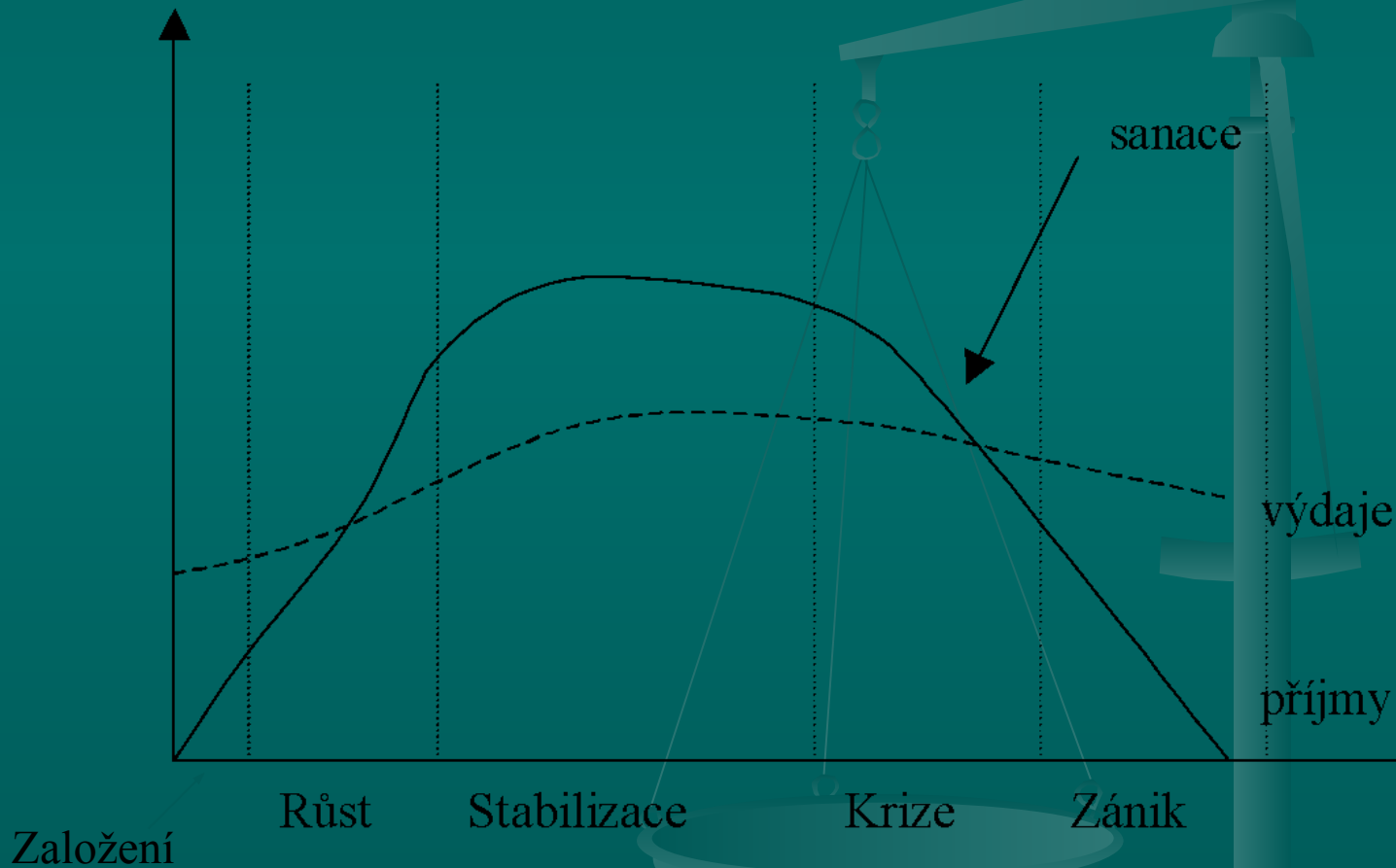

Život podniku

- Pod pojmem život podniku myslíme **fáze existence podniku**, kterými může (ale nemusí vždy) procházet
- **Založení, růst, stabilizace, krize** (a případná sanace), **zánik** – ne každý podnik projde všemi fázemi
- Život podniku významně souvisí s vývojem okolí podniku (např. stav ekonomiky, odvětví,...), jež může například umožnit vznik nějakého podniku, nebo naopak způsobit jeho zánik.

Život podniku

Příjmy
Výdaje

1. fáze: Založení podniku

- Hlavní a primární otázka:
  - Co vyrábět, poskytovat? Čím se zabývat?
- Podnikatel by měl vypracovat tzv. **Podnikatelský plán** (Zakladatelský projekt)
  - Předkládá se bankám a jiným institucím při žádosti o úvěr, úřadům pro získání koncese a jiných povolení, atd.
  - Slouží podnikateli jako nástroj řízení
  - Nezbytnou součástí je zakladatelský rozpočet

Podnikatelský plán

- Struktura podnikatelského plánu není závazně stanovena. Podstatou je vytvořit pravdivý a přesvědčivý přehled o schopnostech, záměrech a potencionálním výnosu projektu nebo podniku.

- 1 SHRNU TÍ

- 2 ÚVOD A CHARAKTERISTIKA

- představení majitele, druh živnosti, název firmy, logo, sídlo, poslání a cíl podniku, kontakty

- 3 PODNIK

- zdůvodnění a obsah podnikání, popis výrobků a služeb, právní forma podnikání, organizační struktura podniku, místo podnikání, cíle podnikání, rizika (SWOT analýza)

- 4 PRŮZKUM TRHU

- analýza trhu a odvětví – cena, kvalita, vymezení cílové skupiny (cílového zákazníka)

Podnikatelský plán (2. část)

■ 5 MARKETINGOVÝ PLÁN

- prodejní strategie, cenová politika, podpora prodeje (reklama, promotion), distribuční cesty

■ 6 PRODUKCE – VÝROBNÍ PLÁN

- potřebné technologie, produkční kapacita, dodavatelé

■ 7 FINANČNÍ PROGNÓZA A PLÁN

- rozpočet zahajovacích výdajů, předpokládaný finanční výsledek, obrat, bilance, bod zvratu

■ 8 ČASOVÝ HARMONOGRAM ZAHÁJENÍ PODNIKÁNÍ

■ 9 ZDROJE FINANCOVÁNÍ

- Vlastní, cizí

Investicemi jsou často chápány finanční prostředky (obvykle ročně) vynakládané na **opravy (obnovu) nebo rozšíření** majetku podniku.

Majetek podniku se postupem času a používáním **opotřebovává**. Pomocí odpisů se finančně vyjadřuje, o kolik se (obvykle za rok) snížila hodnota (dlouhodobého) majetku podniku

Snana o trvalý růst (tem nevyžaduje externí financování podniku)

Investice do podniku rostou rychleji než **odpisy**

Odpisy se rovnají **investicím** a podnik si udržuje relativně stabilní velikost

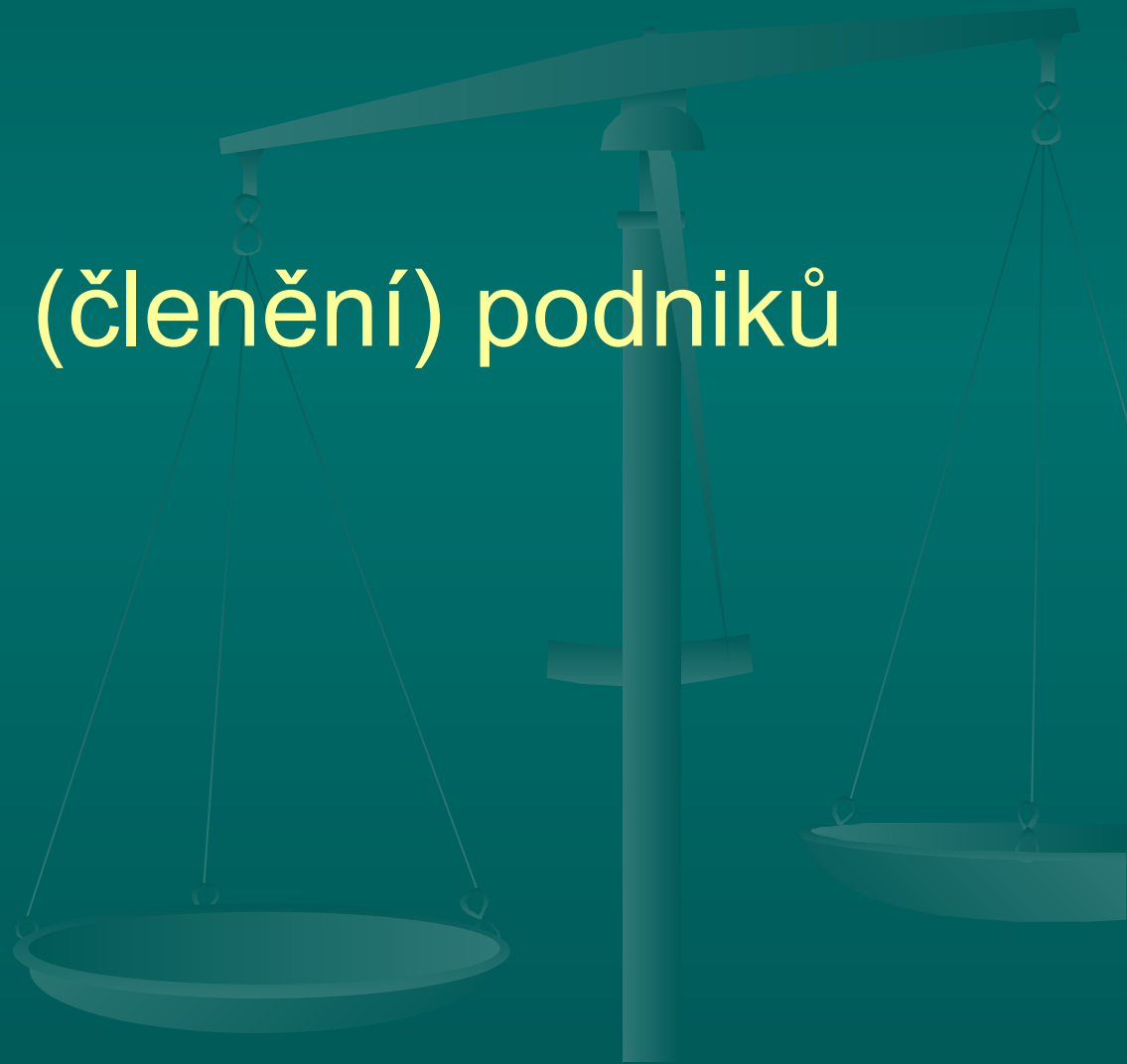
4. fáze: Krize a sanace

- **Krize** – delší období nepříznivého vývoje (např. úbytek zákazníků a s tím spojený pokles tržeb, ztráta likvidnosti, nedostatek kapitálu,...)
- **Sanace** – soubor opatření vedoucích k „ozdravení“ podniku, v případě úspěchu je podnik stabilizován, v opačném případě zaniká
- Důležité je zjistit **příčiny krize**, pak je možné se poučit a učinit protiopatření, aby se dalo v budoucnu krizím předcházet

5. fáze: Zrušení a zánik podniku

- Zrušení s likvidací – **likvidace** je zákonem řízený postup mimosoudního vyrovnání majetkových vztahů (likvidátorem) v případě, že majetek podniku postačuje k zaplacení závazků k věřitelům; pokud majetek podniku nestačí k uspokojení věřitelů, pak se podnik dostává do **konkurzního řízení**, kdy dochází alespoň k částečnému (poměrnému) uspokojení věřitelů
- Zrušení bez likvidace – v případě **fúze** (sloučení – pod existující společností, splynutí – pod nově vzniklou společností), **rozdělení** nebo **změně právní formy** podniku, tj. přechází-li majetek společnosti na právního nástupce a společnost fyzicky dále funguje v jiné podobě
- Podnik zaniká výmazem z obchodního rejstříku

Typologie (členění) podniků

Kritéria členění podniků

- Podniky podle **velikosti** (malé, střední, velké,...)
- Podniky podle **sektorů a odvětví**
- Podniky podle **právní formy** (živnost, s.r.o., ...)
- Podle hlavního **cíle** na podniky ziskové a neziskové
- Podniky podle **působnosti** - regionální, národní a nadnárodní
- Podniky **výrobní a nevýrobní** (poskytující služby)
- Podniky podle **typu výroby**
- Podniky **velkoobchodní a maloobchodní**, aj.

Podniky podle velikosti

- Velké, střední a malé (podle počtu zamců, obratu, kapitálu, ...)
- Podle počtu zamců – mikropodniky (do 10), malé podniky (do 100), střední (do 500), velké (nad 500)
- V ČR podle počtu zamců a obratu – malé (do 100 zamců, obrat do 30 mil. Kč), střední (do 500 zamců, obrat do 100 mil. Kč)

Podniky podle sektorů a odvětví

- **Podle sektorů:** veřejný, soukromý, smíšený (hledisko vlastnictví) **nebo** primární (*zemědělství*), sekundární (*průmysl*) a terciální (*služby*)

- **Podle odvětví:** např. klasifikace OKEČ (zemědělské, lesnické, průmyslové, stavební, dopravní, obchodní, ...)

Malé a střední podniky (MSP)**Velké podniky****Řízení podniku**

- vlastník = podnikatel
- nedostatečné znalosti pro řízení podniku
- patriarchální řízení
- min plánování
- ojedinělá skupinová rozhodnutí
- řídicí personál je nenahraditelný

- manažer
- fundované znalosti pro řízení podniku
- řízení podle manažerských metod
- rozsahlé plánování
- častá skupinová rozhodnutí
- řídicí personál je nahraditelný

Personál

- malý počet zaměstnanců (max. 249)
- nepatrné zaměstnávání lidí s akademickým vzděláním
- široké odborné znalosti pracovníků

- velký počet zaměstnanců
- zaměstnávání lidí s akademickým vzděláním ve větším rozsahu
- silná tendence k vyhraněné specializaci

Organizace práce

- kumulování funkcí
- silné osobní vazby mezi zam. (-)
- delegování pravomocí v omezeném rozsahu
- velmi pružná přizpůsobivost
- liniová organizační struktura
- nepatrný stupeň formálnosti

- dělba práce
- nepatrné osobní vztahy mezi zam. (+)
- rozvinuté delegování pravomocí
- nízká přizpůsobivost
- složitá organizační struktura
- vysoký stupeň formálnosti

Výroba

- pracovně intenzivní
- nepatrná dělba práce
- převážně univerzální stroje

- kapitálově intenzivní
- rozvinutá dělba práce
- převážně speciální stroje

Výzkum a vývoj

- téměř žádný

- systematický

Financování

- převažuje vlastní kapitál
- min. státní podpora v krizových situacích

- převažuje cizí kapitál
- státní podpora v krit. sit. je pravděpodobná

Obecně rozdíly mezi malými a velkými podniky

Právní formy podniků

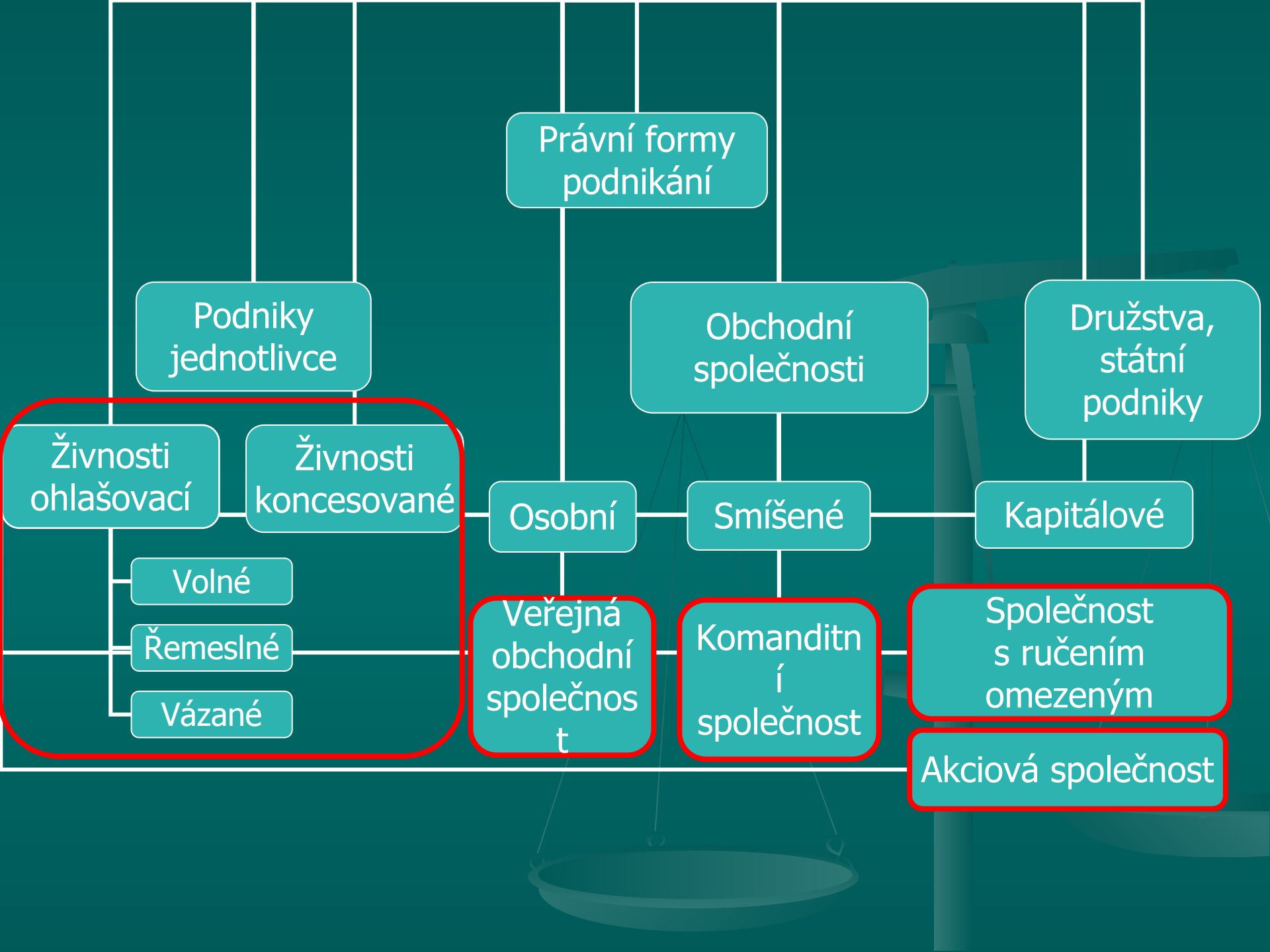

Kritéria volby právní formy podniků

- Kritéria volby jsou vlastně charakteristické rysy jednotlivých forem podniků, podle kterých podnikatel rozhodne, která forma je pro jeho podnikání nejvhodnější. Jsou to například:
  - Způsob a rozsah ručení vlastníků (podnik ručí **vždy** celým svým majetkem, lišit se může u jednotlivých forem pouze ručení společníků)
  - oprávnění k řízení a počet zakladatelů,
  - nároky na počáteční kapitál a administrativní náročnost,
  - přístup ke kapitálu a účast na zisku
  - daňové zatížení, aj.

Právní formy podniků

- Živnostenský zákon a zákon o obchodních korporacích nabízí různé právní formy podnikání:
  - **Živnost(ník)** (fyzická osoba)
  - Osobní společnosti:
    1. **Veřejná obchodní společnost** (v.o.s.)
    2. **Komanditní společnost** (k.s.) – někdy se řadí mezi smíšené spol.
  - **Kapitálové společnosti:**
    1. **Společnost s ručením omezeným** (s.r.o.)
    2. **Akciová společnost** (a.s.)
- Dále lze rozlišit např. družstvo, evropskou společnost, evropské hospodářské zájmové sdružení, státní podnik a nestátní neziskové organizace
- Každá právní forma má své výhody a nevýhody a podnikatel ji vybírá přímo pro určitý druh podnikání (jinou právní formu bude mít podnikatel – instalatér a jinou výrobce lokomotiv)

Právní formy podnikání

Podniky jednotlivce

Obchodní společnosti

Družstva, státní podniky

Živnosti ohlašovací

Živnosti koncesované

Volné

Řemeslné

Vázané

Osobní

Smíšené

Kapitálové

Veřejná obchodní společnost

Komanditní společnost

Společnost s ručením omezeným

Akciová společnost

Živnost(ník)

Živností je soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených živnostenským zákonem.

Všeobecné podmínky pro provozování živnosti (získání živnostenského oprávnění)

- a) dosažení věku **18 let**,
- b) **způsobilost** k právním úkonům,
- c) **bezúhonnost**. (zákon také stanovuje překážky provozování živnosti: konkurs, insolvenční řízení, atd.)

Druhy živností:

- **Ohlašovací** (při splnění podmínek „jen“ ohlásíte jejich vznik na živnostenském úřadě)
  - **Volné** – stačí splnit všeobecné podmínky (velkoobchod, maloobchod, atd.)
  - **Řemeslné** – navíc vyžaduje odbornou způsobilost vzděláním či kvalifikací (kovářství, truhlářství, pekařství, hostinská činnost, autoškola, atd.)
  - **Vázané** - je také nutné prokázat odbornou způsobilost (výroba tabáku, paliv, nebezpečných chemických látek, nakládání s nebezpečnými odpady, atd.)
- **Koncesované** – nutné získání koncese – státního povolení
  - (výroba lihu, zbraní, energie, ostraha majetku, provozování pohřební služby, cestovní kanceláře, střelnice, atd.)

Podrobně viz Živnostenský zákon č.455/1991 Sb.

Živnost(ník)

- Způsob a rozsah ručení – neomezeně celým majetkem
- oprávnění k řízení – řídí sám
- počet zakladatelů – jedna fyzická nebo právnická osoba
- nároky na počáteční kapitál – není povinnost
- administrativní náročnost – nízké, živnostenské oprávnění
- účast na zisku – zůstává celý podnikateli
- přístup ke kapitálu – velice omezený
- daňové zatížení - DzPFO

Veřejná obchodní společnost

- Způsob a rozsah ručení – společnost odpovídá za své závazky celým svým majetkem. Společníci ručí za závazky společnosti veškerým svým majetkem společně a nerozdílně
- oprávnění k řízení – všichni společníci, pokud není společenskou smlouvou stanoveno jinak
- počet zakladatelů – minimálně dvě osoby (FO i PO)
- nároky na počáteční kapitál – není povinnost vytvářet
- administrativní náročnost – nízké, sepsání společenské smlouvy
- účast na zisku – rovným dílem, pokud není stanoveno jinak
- přístup ke kapitálu – omezený
- daňové zatížení – daň z příjmu FO (DzPFO)

Komanditní společnost

- Způsob a rozsah ručení – komplementáři neomezeně, komanditisté do výše nesplacených vkladů
- oprávnění k řízení – statutárním orgánem jsou pouze komplementáři, v ostatních věcech rozhodují i komanditisté
- počet zakladatelů – min. 1 komanditista a 1 komplementář
- nároky na počáteční kapitál – komanditista má vkladovou povinnost, ale není určena minimální výše
- administrativní náročnost – nízká, společenská smlouva
- účast na zisku – 1/2 zisku komplementáři (dále dělí rovným dílem) a druhou komanditisté (dělí podle vkladů)
- přístup ke kapitálu – omezené možnosti
- daňové zatížení – komplementáři DzPFO, komanditisté DzPPO

Společnost s ručením omezeným

- Způsob a rozsah ručení – společníci ručí maximálně do výše nesplacených vkladů
- oprávnění k řízení – nejvyšší orgán je valná hromada, statutární orgán (jednatelé) rozhoduje v obchodní činnosti, Dozorčí rada se zřizuje, stanoví-li tak spol. smlouva
- počet zakladatelů – může založit jediný zakladatel
- nároky na počáteční kapitál – minimální výše vkladu: 1 Kč
- administrativní náročnost – střední, společenská smlouva
- účast na zisku – podle poměru vkladů, není-li uvedeno jinak
- přístup ke kapitálu - více možností než předchozí formy
- daňové zatížení - DzPPO

Akciová společnost

Akciovou společností je společnost, jejíž základní kapitál je rozvržen na určitý počet akcií*.

- Způsob a rozsah ručení - akcionáři neručí
- oprávnění k řízení – valná hromada volí představenstvo (statutární orgán) a dozorčí radu (kontrolní orgán)**
- počet zakladatelů – 1 PO nebo min. 2 FO
- nároky na počáteční kapitál – min. 2 mil. základní kapitál
- administrativní náročnost – nejvyšší, kontrola ze strany státu, k založení společnosti se vyžaduje přijetí stanov
- účast na zisku – podle počtu a hodnoty vlastněných akcií
- přístup ke kapitálu – nejlepší možnosti
- daňové zatížení – dvojí zdanění (zisku a dividend)
- zveřejňovací povinnost – účetní výkazy, audit

Podniky ve skupině

■ Majetkové vztahy mezi podniky mohou mít různou podobu a je tím určen vliv jedné na druhou:

- **Rozhodující vliv** – podnik (investor) vlastní v jiném podniku více než 50%-ní majetkový podíl (vztah **mateřská-dceřiná společnost**)
- **Podstatný vliv** – podnik (investor) vlastní v jiném podniku nejméně 20%-ní majetkový podíl (vztah **mateřská-přidružená společnost**)
- **Společný vliv** – několik podniků (investorů) vlastní (spoluovládají) jiný podnik (**tzv. spolčený podnik**)
- **Menšinový vliv** – podnik (investor) vlastní v jiném podniku méně než 20%-ní majetkový podíl (**minoritní vlastník**)

Omezené vs. neomezené ručení

- Ohledně ručení za závazky podniku platí, že:

- **Každá společnost** ručí za závazky **celým svým majetkem**

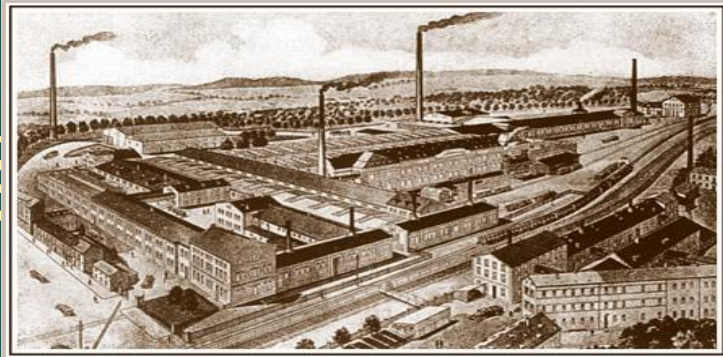
k úhradě závazků

- **Rozdíl v ručení** **vlastníků** (

Toto si pamatujte!!!

- **neomezeně** (ručí svým podnikovým majetkem, tj. majetek podniku nebude stačit k uhrazení závazků podniku, bude použit i soukromý majetek vlastníků)
- nebo **omezeně**, tj. neručí svým soukromým majetkem, resp. ručí pouze do výše svých případných nesplacených vkladů, ke kterým se dříve upsali (např. při založení podniku)

Omezené a neomezené ručení

Společník s
omezeným
ručením

Osobní majetek

Majetek
společníků
vložený do
podnikání
(majetek
podniku)

Dluhy
podniku

Státní instituce

Společník s
neomezeným
ručením

Osobní majetek

Věřitelé (banky,
podniky,...)

Dodatek

Družstva

- V českém právním systému se jedná o společenství neuzavřeného počtu osob založené za účelem podnikání či zajišťování hospodářských, sociálních, bytových či jiných potřeb svých členů.
- Obchodní firma družstva musí obsahovat označení družstvo.
- Družstvo musí tvořit minimálně 5 osob nebo dvě právnické osoby.
- Za porušení svých závazků odpovídá družstvo celým majetkem. Členové za závazky družstva neručí.
- Nejvyšším orgánem družstva je členská schůze. Statutárním orgánem družstva je představenstvo, za které navenek většinou může jednat jeho předseda nebo místopředseda.

Státní podnik

- Státní podnik (zkráceně s. p.) je podnik, který je založen státem či jeho organizační složkou.
- Státní podniky vznikají většinou ze strategických důvodů; tj. stát nechce vydat do soukromých rukou klíčová odvětví ekonomiky (například telekomunikace, doprava či energetika).
- V čele státního podniku stojí většinou (například v Česku) ředitel, kterého jmenuje zakladatel celého podniku. Kontrolním orgánem bývá dozorčí rada, představenstvo, statutární orgán, známý například z akciové společnosti, zde neexistuje.
- Pravidla pro nakládání s majetkem jsou mnohem přísnější (podobně jako například ve státní správě; nejedná se totiž o majetek společnosti, ale státu).
- Například Česká pošta, Povodí Labe, aj.

Neziskové organizace

- Nevládní (nebo nestátní) nezisková organizace je organizace zabývající se obecně prospěšnou činností, avšak nezřizovaná státem a na státu nezávislá.
- Nevládní neziskové organizace (NNO) v České republice jsou:
  - občanské sdružení podle zákona č. 83/1990 Sb.,
  - obecně prospěšná společnost podle zákona č. 248/1995 Sb.,
  - nadace a nadační fondy podle zákona č. 227/1997 Sb.
  - církevní právnická osoba podle zákona č. 3/2002 Sb.
- Nevládní organizace často kritizují nedostatky a pochybení státu či jeho zákonodárné a výkonné moci, ovšem z principu nezávislosti neusilují o politické funkce. **NNO nevytvářejí zisk.**
- V ČR jsou to nejčastěji ekologické organizace (Greenpeace, Hnutí Duha, Děti Země), lidskoprávní organizace (česká pobočka Amnesty International, Liga lidských práv) a také organizace starající se o potřebné, mentálně postižené atd.

JAKO FINANČNÍ ODBORNÍK VIDÍM JEDINÉ ŘEŠENÍ: PROHLÁSIT NAŠI KAPITÁLOVOU SKUPINU ZA NEZISKOVOU ORGANIZACI. . .